

DEN NORSKE KIRKE

Fredrikstad kirkelige fellesråd

Barne- og familiedepartementet
Forbruker-, tros- og livssynsavdelingen
postmottak@bfd.dep.no

Deres referanse

Vår referanse

2024/10023-1-89731/2024-HELA

Klassering

411

Dato

08.04.2024

Høringsuttalelse til utkast til forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg

Vi viser til høringsbrev av 21.02.2024 vedr. utkast til forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg.

Innspill til høringsuttalelsen

Innledning

Under innledning har vi klippet litt fra vår årsrapport i Fredrikstad kirkelige fellesråd 2023 som informasjon og bakgrunn for de innspillene vi ønsker å fremme så langt.

Lenke til årsrapport:

[Årsrapport 2023 - Den norske kirke i Fredrikstad \(kirken.no\)](#)

Lenke til kirkebygg i Fredrikstad:

[arsrapport kirkebygg.pdf \(kirken.no\)](#)

Fredrikstad kirkelige fellesråd

Besøksadresse: Nygaardsgt. 28, 1606 Fredrikstad
Postadresse: Postboks 1405, 1602 Fredrikstad

Kirkevergekontoret

Telefon sentralbord: 69 95 98 00
Telefaks:

«Driftsbudsjett

Det meste av kirkens driftsbudsjett går til lønn, offentlige avgifter, ordinære driftsutgifter og til oppvarming og lys, forsikringer med mer.

Midler til vedlikehold av kirkene sett i langt perspektiv

Litt historikk: Vi ble i desember 2010 forespurt av kommunen om å se på årsaker til vedlikeholdsetterslep på kirkebygg. Dette i forbindelse med at Riksrevisjonen arbeidet med dette temaet, samt at de ønsket å se på kommunens forutsetninger for å ivareta det økonomiske ansvaret for vedlikehold av kirkebygg.

Noen punkter som vi berørte i tilbakemeldingen til kommunen var bl.a. at driftsbudsjettet ikke er dimensjonert til å foreta større vedlikeholdsarbeider. Det er en utfordring for både kommune og kirke at de årlige driftsrammene i mange år ikke har vært tilstrekkelige for å gjennomføre de planmessige og regelmessige vedlikeholdsbehov. Ytterligere kutt på driftsrammen fører ofte til at vedlikehold må utsettes. Vedlikeholdsrammene over driftsbudsjettet de siste årene har vært lave sett i forhold til den store bygningsmassen vi skal forvalte. Skjer det uforutsette ting på kirkene må annet planlagt arbeide settes på vent. Det er mange ønskelige oppgaver vi ikke får utført fordi det ikke er rom for å belaste alt dette samtidig på driftsbudsjettet for alle kirkene.

Samtidig skal det nevnes at vi har klart å holde oss innenfor det budsjettet vi har til rådighet og fått mye ut av dette.

På høsten 2020 fikk vi bevilget ekstra «Covid-19» tiltaksmidler til kirker og kapell, pga. koronaviruspandemien. Dette var vedlikeholdsmidler som skulle prioriteres med rask oppstart for å skape aktivitet for håndverkere og entreprenørbransjen. Flere vedlikeholdstiltak ble satt raskt i gang i 2020 samt enda flere tiltak ble bestilt for utførelse i 2021.

Kirker felles gikk med et underskudd i 2022 og i 2023. Flere vedlikeholdstiltak var planlagt utført, men vi måtte avvente situasjonen i forhold til uforutsette energiutgifter som tok mer enn budsjettet.

I tillegg ble vedlikeholdsbudsjettet kraftig nedskåret i 2022 pga. den uvisse budsjettsituasjonen. Det ble også gitt støtte fra stat og kommune for å ta noe av energiutgiftene.

Det er ønskelig å styrke vedlikeholdsbudsjettet på kirker felles, da det fortsatt er mange uløste oppgaver på vent. Det er også ønskelig å ha en dekning om vi får evt. merkostnader med bestilte vedlikeholdsarbeider.

Det bør arbeides videre med å øke driftsrammene slik at det settes av midler til årlig vedlikehold, evt. øremerkede midler eller et vedlikeholdsfond til kirkene, utenom de faste driftsutgiftene.

Menighetene har også bidratt med innsamlede midler for å anskaffe og vedlikeholde diverse utstyr og inventar til kirkene og til menighetssentrene.

Erfaringsmessig har det blitt slik at vi må planlegge mer prosjektrettet og søke om ekstra midler til de store rehabiliteringsoppgavene over investeringsbudsjettene, da det ikke er rom for større oppgaver innenfor driftsbudsjettet.

Det er gledelig at flere kirkerehabiliteringsprosjekter har blitt realisert via midler på kommunens investeringsbudsjetter gjennom flere år. Tidligere har også det vært mulig å søke tilskudd via rentekompensasjons-ordningen fra Staten og Husbanken. Dette har medført at noe av vedlikeholdsetterslepet er hentet inn. Det gjenstår fortsatt store utfordringer på flere av kirkene og det er viktig å ta hensyn til dette i planleggingen.

I Fredrikstad har vi aktive menigheter og vi ønsker å ta vare på kirkene som viktige kulturminner i lokalsamfunnene samt å videreutvikle og tilrettelegge kirkene for alle brukere.

Kirkebevaringsprogrammet

I september år 2022 var vi vært på befaring med Kirkerådet på flere av kirkene i Fredrikstad. Vi har meldt inn rehabiliteringsbehov og håper på å være med på det nasjonale istandsettingsprogrammet for listeføre og fredede kirker som kommer etter hvert.

Onsdag 21. februar 2024 la regjeringen fram bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg for hele landet. Lenke : [Følg presentasjon av kyrkjebevaringsprogrammet - Den norske kirke \(kirken.no\)](#)

Programmet er en strategi og plan for istandsetting av kirkebygg over hele landet.

Regjeringen omtaler finansieringen som et «generasjonsfond», og de første midlene kommer via revidert nasjonalbudsjett i mai 2024. Programmet vil etter en opptrapping yte tilskudd på ca. 500 mill per år, og vare i 20–30 år.

Vi har fått tilsendt «Utkast som sendes på høring 21. februar 2024 med høringsfrist 8. april 2024 Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg». Det legges opp til et samarbeid med tilskuddsmidler fra staten og midler fra kommunen til istandsetting av kirkebyggene. I denne sammenhengen skal det lages tilstandsvurderinger og forprosjekt for å nevne noe så langt.»

Kommentarer og innspill til høringen:

1)

§ 1-2 Kriterier for måloppnåelse

Kommentar til pkt d: om kommunens økonomiske bidrag til kirkevedlikehold er stabilt eller økt

Kirkerehabiliteringsprosjekter tar lang tid fra idé til ferdigstilling. Fellesrådene trenger derfor langsiktig forutsigbarhet på kommunens økonomiske innsats inn mot bevaringsprogrammet.

Her kan det være behov for en presisering av hvordan dette skal forvaltes i praksis og hvordan dette skal innarbeides i budsjettammer mellom kommune og kirken.

2)

§ 3-2 Utlysning av tilskudd innenfor innsatsområde 1

Tilskudd til bevaring(istandsetting, sikring og konservering)

«For å sikre at kirkebyggene som har størst vedlikeholdsbehov og størst kulturhistorisk og kirkelig verdi settes i stand først, vil det bli foretatt en prioritering av når de ulike kirkene inviteres til å søke.

Prioriteringen som danner grunnlag for når de ulike kirkene inviteres til å søke om tilskudd til forprosjekt, baseres på eksisterende kunnskapsgrunnlag. Dette omfatter blant annet kulturhistorisk og kirkelig arkivmateriale om kirken og kirkestedet og gjennomførte tilstandsanalyser på nivå 1-3.

Prioriteringen som danner grunnlag for når de ulike kirkene inviteres til å søke om tilskudd til hovedprosjekt, baseres på oppdatert kunnskapsgrunnlag etter gjennomført forprosjekt.

I prioriteringen kan det også tas hensyn til informasjon om kapasitet i markedet, tilgang på kvalifiserte håndverkere og geografiske forhold. Dette gjelder for prioriteringen som skal ligge til grunn for utlysning av tilskudd til både forprosjekt og hovedprosjekt.»

Kommentar til dette kapittelet:

I dette innsatsområde vil det muligens være mange søknader av svært altomfattende art og behov for større istandsetting av kirkene rundt om i hele Norges land, og som skal fordeles. Det er viktig å sette fokus på hvordan dette i praksis skal håndteres og har noen innspill, og noen tanker for å bidra til forenklinger vedr. innkjøp.

Det nevnes kapasitet i markedet, tilgang på kvalifiserte håndverkere, og geografiske forhold. Det er nevnt flere bra emner som hjelp til innkjøpskompetane osv., men det er også ønskelig med økt fokus på hvilke innkjøpsgrenser vedr. offentlige anskaffelser som burde vært vesentlig hevet. Selv om ikke høringen vi har mottatt omhandler temaer om offentlige anskaffelser vil vi påpeke at det er viktig å ha med i videre arbeid.

Vi har sett en artikkel i «rett24» med lenke under og ser at det jobbes med forslag / utkast til ny lov om offentlige anskaffelser. Der foreslås det i del I og II at terskelverdiene økes i del II til kr 15. mill (i dag 1,4 mill) og betydelig forenkling i reglene.

<https://rett24.no/articles/foreslar-a-tredoble-den-nederste-terskelverdien-for-offentlige-anskaffelser>

[NOU 2023: 26 \(regjeringen.no\)](#)

« – Offentlige og private aktører trenger et regelverk som er enklere å forstå og mer tilgjengelig. Samtidig må et nytt regelverk støtte viktige mål om å få en slutt på sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, bidra til gode lønns- og arbeidsvilkår, bruk av lærlinger, bærekraft og verdiskaping i hele landet. Dette vil bidra til like konkurransevilkår for de seriøse aktørene, skriver næringsminister Jan Christian Vestre (Ap) i en pressemelding.»

Vi mener det er en klar fordel og sammenheng med denne satsningen for å istandsette kirkene, at anskaffelsene blir mulig å forenkle. Dette kan bidra til å få arbeidene raskere i gang, bygge opp håndverkskompetansen i lokalområdene ved kirkene. Det er flere lokale og mindre og mellomstore firmaer som kan da være interessert og innehar kompetanse og erfaring. Sett i langt perspektiv og for vedlikehold over mange år er det svært viktig å inneha kompetanse lokalt.

Vi skal ikke gå i detaljer vedr. forslag til innkjøpsordninger og anskaffelser, men håper at ordningen bidrar til enda flere lokale firmaer som vi kan forespørre, kort reisevei, bygge lokal kompetanse over mange år.

Når det gjelder orgelbygging har vi måttet gå utover landegrensene for å anskaffe etter dagens regelverk. Det kan jo være at vi skal ha den muligheten fortsatt med en forenkling av regelverket, men det kan da være opp til orgelkonsulent og fellesrådet å velge ut i markedet på en enklere måte også.

Vi håper innspillene kan være til hjelp i det videre arbeidet med istandsetting av kirkene.

Med vennlig hilsen

Heine Langsholt

Bygningssjef

Fredrikstad kirkelige fellesråd

Postboks 1405

1602 Fredrikstad

Kirkevergekontoret i Fredrikstad

Nygaardsgt 28.

Tlf: 99505840

Epost: hela@fredrikstad.kirken.no

Kopi: Borg Bispedømmekontor Jan Ivar Andreassen, Kirkeverge Asbjørn Paulsen